

FÍGGJARLIGA SPERD

SPARSEMI

Sum stakur uppihaldari og tímalønt krambakvinna hevur Sólrún hvørki ráð til dýr mótaklæðir ella frísørvitjanir. Her framman fyri arbeiðsplássíð á Óðinshædd. Í summar slapp hon eina viku til Danmarkar og tað var fyrsta veruliga uttanlandsferðin í 10 ár

Nesquick í Berjabrekku
Í Berjabrekku nummar 171 eru tey nýliga á fótum.

Klokkan er farin av hálvgunn átta og Sólrún roynir at fáa børnunum ein morgunmatarbita.

Seks ára gamli Brian hevur funnið sær okkurt at spæla við, meðan Sólrún greiðir hárið á 12 ára gomlu Teresu, sum er tung um morgunin.

– Et nú Brian góði, lokkar mamman, sum hevur koyrt Nesquick og mjólk í tallerkarnar.

Tað eru bert tveir mánaðir síðani at tey fluttu í hesa íbúðina, sum kostar 5.000 krónur um mánaðin, tá streymur og orka ikki eru íroknað. Í

durinum liggja gamlir filmar í pappseskjun og í stovu-trappuni stendur eitt kuffert.

Húsaleigan er ein tyngjandi postur og tey seinastu árinu hava tey búð á skiftandi adressum í høvuðsstaðarøkinum. Teir seinastu mánaðirnar í kjallaranum hjá vermammu Sólrún Yviri við Strond.

– Her er lýtt og eitt sindur kvalið inni, sigur Sólun, og peikar á stovuvindeyguni. Tey fingust ikki upp, tá tey fluttu inn. Nú fáa tey so opna annað.

– Tað er tað góða, tí so brenna vit minni, leggur hon afturat.

Á stovuveggnum hanga familjummyndir. Av familjuni

í báðar ættir hjá børnunum.

Sólrún var 20, tá ið hon og fyrrverandi unnustin fingur Teresu. Seinni kom Brian, men forholðið helt ikki, og fyri nøkrum árum síðani fóru tey hvør til sítt. Í dag býr pápin at børnunum í Grønlandi, har hann hevur fingið egna familju.

Men Sólrún hevur gott samband við síni fyrrverandi verforeldur og teirra familjur. Saman við hennara egna familju hava tey ein avgerandi lut í, at tað gongur kortini, tá tímalønin hjá Sólrún ikki røkkur til.

Og kontan vísir minus.

Vánaligt gjaldføri

Við eini arbeiðsløn, sum

sveiggjar millum 11.000 og 17.000 kr. um mánaðin, er gerandisdagurin hjá Sólrún og børnunum eitt áhaldandi stríð fyri at hóra undan figgjarlaga.

– Eg keypi altíð upp á tilboð. Eg hyggi í tilboðsbløðini og siggi eg, at tað ber til at keypa tveir ella fyra pakkar av skrúvum fyri 25 krónur, so keypi altíð fleiri pakkar, so at eg havi nakað inni.

Størsta vandamálið er, tá ið stórar, men neyðugar útreiðslur koma. Vaskimaskinan steðgar upp. Ein tannlæknarokning skal gjaldast. Ella útleigarin krevur 4.000 kr. í depositum.

– Skal eg til tannlækna,

Fátækramark á veg

Fátækramarkið verður vanliga definerað sum minsta, tøka upphædd, ið eitt húsarhald skal hava at liva fyri. Í Danmark er fátækramarkið fyri eina familju ásett til 102.000 krónur, eftir skatt.

Í Føroyum hava vit framvegis einki fátækramark. Í fjørheyst varð ein arbeiðsbólkur settur at áseta eitt fátækramark. Bólkurin skuldi koma við sínum tilmælum 1. apríl, men arbeiðið dregur út.

Gordiski knúturin í arbeiðnum er at finna útav, hvussu fátækramarkið skal ásetast. Hvat er eitt virðiligt lív fyri eina familju? Hvørjar útreiðslur eru neyðugar. Hvat kann man liva fyrriuttan? Hoyrir tað við til eitt virðiligt lív, at eitt húski til dømis hevur ráð til internet ella frítíðarítriv til børnini?

Í Danmark vísa nýggj tøl frá Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd, at 12.000 dansk børn liva undir fátækramarkinum. Sambært felagsskapinum "Í menneskjum góður tokki" hava 200 føroyskar familjur minni enn 2000 krónur eftir at liva fyri um mánaðin. Tað er tá alt tað fasta var goldið.

Endamálið við at áseta eitt fátækramark er sjálvandi at binda myndugleikarnar til at tryggja, at eingin borgari fer niður um markið. Fátækramarkið verður harvið eitt stýringsamboð fyri sosialpolitikkin.

» Hetta er ikki ordiliga eitt land fyri øll

so má eg gera eina avtalu um at gjalda í smáum. Eg havi ongan kjans at betala 2.000 kr. í einum, og tí royni eg at gjalda t.d. 500 kr. um mánaðin. Men eisini tað er nóg mikið til at koppa budsjettinum nakað.

Við so lítlari inntøku er neyðugt at taka brúkslán, tá ið stórar upphæddir fella til gjaldingar. Lán, sum skulu gjaldast aftur. Við rentu.

– Tá eg skuldi flyta inn her skuldi eg gjalda 9.000 krónur í einum. Eisini havi eg havt brúk fyri at keypa innbúgv viðhvørt, og tí sleppi eg ikki undan at taka brúkslán. Har gjaldi eg so fast túsund krónur um mánaðin.

Ein gomul rokning fyri egingjald á dagstovni tyngir eisini húsarhaldið.

– Tað var kleyvarskapur frá okkara síðu, men eisini forsømlsi frá teimum, tí tey høvdu gloymt at krevja inn. Eg havi foreldramyndugleikan einsamøll, so nú má eg gjalda einsamøll aftur í smáum. Tað eru einar 14.000 krónur, sigur hon.

– Tað verður seinur dagur, at eg fá iðurgoldið tað.

Sparsemi

Við kassa 2 er ein steðgur í bíðirøðini.

Ein gomul kona, sum hevur verið í handlinum, sigur seg hava gloymt ein pakka við Victorinox-knívum við kassan.

Sólrún tingast við leiðaran gjøgnum headsettið. Ongin veit frá knívunum at siga.

Endin er tó at konan fær ein nýggjan pakka við knívum.

Flutningsbandið koyrir aftur. Biiip, sigur kassaapparatið.

– Tað ringasta við støðuni er, at eg ikki kann geva mín- um børnum tað, sum tey ynska av mær og sum eg vildi ynskt, at eg kundi givið teimum. Tað er tað ringasta, sigur Sólrún, tá ið vit sita í kaffistovuni, har hon hevur stemplað út til stuttan døg-verðasteðg.

Hon fortelur um eitt familjulív í sparsemi. Eitt lív, har tey mugu nokta sær sjálvum nógvar av teimum ágóðum, sum tíðin krevur. Sum nógva taka fyri givið.

– Tey spyrja um vit kunnu fara til ymiskt, sum at bowla ella í Burger King, ella spyrja um hesar finu fartelefoni-rnar. Alt soverðið, sum tey føla, at tey kunnu fáa, men sum eg ikki fá givið teimum.

Viðhvørt orkar hon ikki at siga nei.

– Onkuntíð geri eg av at fara kortini, hóast eingir pengar eru. Tí tey vilja so gjarna. Men tá risikeri eg at koma í trot.

Klæðir plagar hon at biðja skilfólk og vinir keypa, tá ið børnini hava føðingardag. Ella tá ið onkur fer av landinum. Men smartphones, framkomin telduspøl og dýrar merkjavørur finnast ikki í teirri lítlu íbúðini á Berjabrekku.

Føðingardagarnir kunnu bert haldast við góðari hjálpa